

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona
 Ágostoni 12
 Magyarországon: Negyedévre 5
 Utoljára 20

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Fászló József.

Egyeszedik ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

TÁVIRATOK.

A főváros Rákóczi-ünnepé.

Budapest, okt. 11. Budapest székes főváros közönsége óriási méretű és rendkívül impozáns ünnepély keretében áldozott vasárnap II. Rákóczi Ferenc, a nagy szabadsághős emlékeinek.

A gyülekezés reggel 7 órára volt kitűzve.

A menet lassu mozgással mintegy fél 12 órakor érkezett a Vörösmarty tere elé, ahol a közönség Kossuth Ferencet a ki Tóth János képviselő s Pallay Sándor titkára kíséretében jelent meg. A többi fogatokról szálltak ki Kállay Lipót, Illyés Bálint, Papp Elek, Hentaller Lajos, Szatmári Mór, Zboray Miklós, Nessi Pál, Bedő Albert orsz. képviselők, a kik a kék és piros öltözötű kurucok sorfala között vonultak a sátor elé, ahol Hock János orsz. képviselő teljes ornátusban megkezdte a misét. A szertartás alatt a kuruc harsonások a Hazárt című régi egyházi dalt játszották. Közben a vérmező több részén a zenekarok folyton hazafias dalokat játszottak, melyeket az emberáradat velük énekelt. A mise fél órát tartott, mely után a szószéken megkezdődtek a különböző felekezetek lelkészeinek szónoklatai, utána a lelkes és látványos nemzetgyűlés, mely késő este ért véget. Este a Vigadóban lefolyt ünnepén Szávay Gyula és Rákosi Viktor nagy sikerrel szerepeltek.

Politikusok a királynál.

Budapest, okt. 11. Politikai körökben hírlik holnap királyhoz következő politikusok vannak meghíva. Tisza István gróf, Andrássy Gyula gróf és Perczel Dezső. Khuen Héderváry utazása Bécsbe még nem biztos. Ez ideig Budapesten tartózkodik.

Egy érsek halála.

Trieszt, okt. 11. Valusi herceg érsek d. e. háromnegyed 10 órakor Alle Sarche villájában súlyos szenvedés után elhunyt.

Az ifjuság Deák ünnepe.

Budapest, október 11. Az egyetemi ifjuság 16-án Deák-ünnepélyt rendez az egyetemen, melyen Héderváry gróf min. elnök, Appony Albert gróf és Császka György érsek megjelennek.

Uj főherceg.

Brüsszel, okt. 11. Albert herceg nejeinek tegnap este fia született.

Szabadságolt öreg bakák.

Ujvidék, okt. 11. Eddig 68 ujone jelentkezett. Ennyit küldtek el az öreg katonák közül.

Automobil baleset.

München, okt. 11. Marie de las Mercedes infánsnő ki tegnap automobil kirándulás közben megsérült oly állapotban van, hogy teljes felgyógyulása rövid időn várható.

Az Omge gépkiallítása.

Székelyudvarhely, okt. 11. A gazd. egyesület és az Omge által rendezett gépkiallítást tegnap ünnepélyesen megnyitották.

Földrengés.

Barcs, okt. 11. Ma reggel fél 3 kor nagy morajjal erős földrengés volt. Több ház megrepedt.

Angolok harca Keleten.

Aden, okt. 11. Egy az ország belsejében levő törzs megfenyítésére expediációt küldtek. A becsülöttekkel való küzdelemben 7 angol sebesült meg, egy meghalt.

Ingyen tanítás a népnek!

A szabad iskola alakuló és évnyitó gyűlése.

— okt. 12.

A régi, régi óhaj ime teljesült: meg alakult Debrecenben a szabad iskola.

A köznép iránti tartozását róttal ezzel a város művelt társadalma, mert a művelt osztály kötelessége, hogy azokat, kiknek sem módjuk, sem alkalmuk a művelődésre nincs, azokat a társadalmi életben szükséges tudományoknak legalább az előcsarnokába bevezessék s csak a hallgatóságon áll, hogy az előcsarnokból az épület belső részeibe is behatoljon.

Szép, nemes, dicséretes dolgot alkottak ezzel azok, kik a szabad iskola felállításán fáradoztak, de dicséret és elismerés illeti azokat is, kik az ingyenes népoktatás szép feladatára vállalkoztak.

Adja Isten, hogy az új iskola előadásait minél számosabban látogassák és hogy elérjék azt a célt, melyet az alapítók kitűztek.

A tegnapi alakuló és évnyitó gyűlésről tudósítónk az alábbiakban számol be:

*

Tegnap délelőtt 10 órakor tartotta a kollégium disztermében a szabad iskola alakuló és egyszersmind évnyitó gyűlését.

A gyűlésen, melyen az alapítókön kívül nagyközönség is megjelent, Puky Gyula főispán elnökölt.

Megjelentek a tanárok közül dr. Erdős József, Géressy Kálmán, Csiky L., dr. Jászy Viktor, Baresa János, Török Péter, Karay Sándor, Pogány Kornél, Nádasdi Alajos, dr. Szántó Sámuel.

A tanítók közül Simon István, Kozma László, Csurka István, orvosok: dr. Kenézy Gyula, dr. Legányi Gyula, dr. Burger Péter, dr. Brunner Lajos, dr. Tüdös Kálmán. Ezekon kívül Jánossy Zoltán ev. ref. lelkész, dr. Kardos Samu ügyvéd, Márk Endre ügyvéd és még számosan, mindanyian Debrecen társadalmának színe java.

Puky Gyula főispán elnök megnyitó beszédében kifejtette az újonnan alakult szabad iskola célját. Elmondta, hogy a mint a gazdagnak kötelessége vagyona a szegényekkel megosztani, úgy meg kell osztania a művelt embernek is tudományát azokkal, kik azt nélkülözik.

A szép megnyitó beszédet a gyűlés megtapsolta.

Utána dr. Kenézy Gyula számol be a kiküldött 5 tagú bizottság nevében annak működéséről. A beszámoló szerint a szabad iskola népoktató tanfolyama ez évben el van látva előadókkal úgy a tanárok és tanítók, mint az orvosok és ügyvédek részéről.

A tanfolyam 18-án vasárnap kezdődik és husvétig fog tartani minden vasárnap.

Négy helyen egyszerre lesz tanítás és pedig természettanból és természetrajzból, orvosi tudományokból, történelemből és a jogi ismeretek alapfogalmairól.

A gyűlés egyhangú helyesléssel fogadta dr. Kenézy Gyula jelentését és teljes megelégedését fejezte ki a bizottság lelkiismeretes működéséért. Egyben megbízták a bizottságot, hogy részletes szervezeti szabályzatot dolgozzon ki.

Egyes kérdésekben felszóltak még Bartha Béla, dr. Kardos Samu és Nádasdi

Propper Ilona

értesíti a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy női divat üzletét **November 1-től** a Lamprecht házból a szomszédos **Ujfalussy házba (Piac utca 44. szám földszint) teszi át.**

Ez alkalomból ajánlja a legújabb és igen izlases angol és párisi modell női és gyermek kalapjait.

Alajos. Majd a főispán és dr. Jászy mondanak szép köszönetet az öt tagu bizottságnak. A beszédekért a szónokokat megéltjezték.

Felhívja végül a gyűlés az érdeklődők figyelmét arra, hogy az oktatások vasárnap kezdődnek délután három óra kor az Eötvös utcai, Miklós utcai, Jókai utcai és a Halápi utcai iskolákban.

A gyűlés 12 órakor ért véget.

Zászlóavatás.

(A kereskedő ifjak dalkörének ünnepe.)

— okt. 12.

Nagy ünnepek között avatta fel az új zászlaját tegnap a kereskedő ifjak társulatának dalköre.

A felavatásra vidékről is sokan eljöttek, de ott volt az egész debreceni kereskedővilág és a helybeli dalkörök nagy része is.

Az ünnepek a következő sorrendben folytak le:

Délelőtt.

A kereskedő ifjak a délelőtti vonatokkal érkező vendégeket testületileg fogadták. Erkeztek az ország minden részéből vendégek, de főleg Budapestről és Nagykárolyból jöttek sokan. Nagykárolyból dalárda is jött. Az érkezők közt volt Zerkovitz Emil a kereskedő ifjak országos egyesületének elnöke és Steinfeld Bernát cs. és kir. tanácsos, bécsi nagykereskedő fiával együtt.

A vendégek elszállásolása után a város nevezetességeit nézték meg.

A diszebed.

Délben a vendégek tiszteletére az Angol királynő étteremben diszebed volt melyben mintegy hatvanan vettek részt.

Az ebédnél pohár köszöntőt mondtak: Zerkovitz Emil és Komlóssy Arthur az ifjakra, Winkler Márton társulati titkár pedig a vendégekre.

Az ebédnek két órakor lett vége.

A felavatás.

A tulajdonképeni felavatás délután volt.

Az ünneplők a Kereskedő Társulat dísztermében gyűltek össze, honnan 3 órakor vonultak a Bika dísztermébe.

A felavatási ünnepélyt Sesztina Jenő társulati elnök nyitotta meg, mely után nyolc dalegylet énekelt Fentzi Gyula karnagy vezetése mellett a Himnuszot.

Ezután Winkler Márton titkár ismertette a dalkör történetét. A szép ismertetést a közönség megtapsolta.

Az új zászló átadása következett ez után Dr. Ábrahám Dezső a társulat ügyésze adta át meleg szavak kíséretében az új zászlót a társulat elnökének, Sesztina Jenőnek, ki tartalmas, szép beszédet mondott a remek kiállítású zászló átvétele után.

A dalkörnek Jelige című dal énekése után a zászlószegek beverése következett.

Elsőnek Puky Gyula főispán nevében Rásó István titkár verte be a szeget. Utána a polgármester nevében titkára dr. Varga Elemér. Majd Wolafka Nándor püspök nevében Bárdos Gyula a Szent László dalegylet elnöke és Krausz Vilmos zsidó főrabbi verte be a szeget az új zászlóba. Thaly Kálmánnak és a saját nevében dr. Bakonyi Samu orsz. képviselő szavakkal helyezte el a szeget: A kuruc szellem nevében. Dobiecky Sándor orsz. képviselő nevében Kerekes Géza, a ke-

reskedelmi iskola nevében Szojka Gyula a Keresk. Csarnok nevében dr. Veinberger Sándor, a Kaszinó, a Csokonai Kör a Petőfi Dalkör és az Első Takarékpénztár nevében Komlóssy Arthur helyezték el a zászlószeget.

Összesen 150 szeget vertek az új zászló rudjába.

Az új zászlóra szallagot tettek: a debreceni keresk. ifjak társulata, a debreceni dalegylet és a nagykárolyi keresk. ifjak köre.

A zászlóavatás délután 5 órakor a Szózat éneklésével ért véget.

A hangverseny.

Este 8 órakor a kereskedő ifjak az ünnepek befejezéséül hangversenyt rendeztek a Bika dísztermében.

A hangversenyt fényes, nagy közönség hallgatta végig.

Igazán művészi élvezetet nyújtott a Magyariék Nyitánya és az ezt követő énekszámok, melyben az alábbi dalárdák vettek részt:

Debreceni Dalegylet, Debreceni Munkás Dalegylet, Egyetértés Dal és Zene Egylet, István Gőzmalom Társulat Munkásai Önképző és Segélyző Körének Dalköre, Kossuth Dalkör, Petőfi Dalkör, Szent László Dalegylet és az ünneplő dalkör.

A hangversenyt reggelig tartó vidám és jól sikerült tánccmulás követte.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Hitközségi gyűlés. A debreceni zsidó hitközség Reichman Armin elnöke alatt tegnap a Simonffy utcai zsidó iskola tanácstermében közgyűlést tartott. A gyűlésnek, mely délelőtt 10 órakor kezdődött, egyetlen, de fontos tárgya az alapszabályok módosítása volt. A gyűlés kevés változtatással a választmány által kidolgozott alapszabály tervezetét fogadta el. Megemlítjük, hogy élénk vita volt a körül, vajjon a hitközségi választásokban nők, mint a hitközség tagjai, részt vehetnek-e? A vita eredménye a nők egyenjogúsítása ellen szölt amennyiben a nőket a választásoktól eltiltották.

Kitűnő tornászok jutalmazása. A kath. főgimnázium azon növendékei között, akik az utóbbi kerületi nagy tornaversenyen jutalmat nyertek, Várady Károly igazgató tegnap osztotta ki a jutalomdíjakat. A kis ünnepegre a tornacsarnokba gyűlt össze az ifjuság, az igazgató beszédet intézett az ifjusághoz, melyben hangsúlyozta, hogy a középiskolának a szellemiképzésen kívül fontos hivatása az egészséges testképzés is, mert mindig igaz marad az, amár ókorban hangoztattak elv, hogy csak ép testben lakhatik ép lélek. Azután átadta a nyerteseknek a jutalmakat. Motesiczky Pál VI. oszt. tan. 5 méter 32 cm. távugrásért ezüstérmét, Fényes Jenő VII. oszt. tan. pedig 100 méteres pályán síkfutásért bronzérmét kapott.

Presbiteri gyűlés. A tegnap délelőtti 10 órára hirdetett ev. ref. presbiteri gyűlés a tagok részvétele miatt elmaradt. A gyűlést jövő vasárnap, 18-án délelőtt 10 órakor tartják meg az ev. ref. egyház tanácstermében.

EGYLET.

Elhalasztott verseny. A D. T. K. E. távgyalogló versenye a kedvezőtlen idő miatt elmaradt s csak október hónap

18-án vasárnap délután 3 órakor tartják meg. Az indulás a mikepéresi uton levő 2 kilométer jelzőtől lesz.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum nyitva minden vasárnap és ünnepen.
Nőegyleti szövő ipar tanműhely nyitva — vasárnap kivételével — mindennap délelőtt 7—12-ig és délután 2—6-ig.

Négy temetés.

okt. 12.

Négy nagy temetés volt tegnap Debrecenben. Mind a négy halottat a közönség igaz részvéte kísérte utolsó útjára.

Gyásza volt tegnap a zenei életünknek; temetett a kereskedő világ két halottat is: és temette a város hazafias közönsége egyik honleányát.

Virrasszon az emlékezés az elhunytak felett.

*

Délelőtt fél 11 órakor temették el az e hónap 8-án, csütörtökön elhunyt Bosznay Károlyt, a debreceni nagykereskedők egyik legnagyobbját.

A temetést az ev. ref. egyház szer tartása szerint Könyves Tóth Kálmán lelkész végezte a Bosznay család Kossuth utcai házában.

A résztvevők nagy sokasága jelent meg a szomorú végtisztességtételnél és egész halmaz koszoru bizonyította, hogy mily igaz részvétellel, mély fájdalommal töltötte el Debrecen közönségét Bosznay Károly halála.

A halottas háztól a menet a temetőbe ment, hol az elhunytat a Bosznay család sírboltjában helyezték örök nyugalomra.

*

Alig tértek vissza a gyászoló kereskedők a temetőből, ismét egyik kartársuk temetésére mentek.

Az idegenben elhalt idősb Konecz Lajos temetése volt délután 2 órakor.

Konecz Lajos pénteken halt meg a fővárosban. Előkelő debreceni rokonai hazahozatták holttestét. Tegnap éjjel fél háromkor érkezett meg a holttest.

A pályaháztól a család Nyomatató utca 18. számú házához vitték a halottat, honnan délután két órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint végbement temetés után a Kossuth utcai temetőbe vitték.

A temetésen nagy közönség jelent meg, különösen a kereskedők voltak nagy számban.

A gyászolók között ott volt városunk több előkelő családja is.

*

Vörösmarty Mihály egykori háziasz szonyát: özvegy Kardos Istvánnét helyezték tegnap örök nyugalomra.

Abból a házból, abból a szobából

tevéteket, hol a szabadságharc idejében a nagy költő lakott.

Az elhunyt nagyasszony felett K. Tóth Kálmán ev. ref. lelkész mondott szép halotti beszédet, mely sokaknak könyvet csalt a szemébe.

A temetési szertartás a Csapó utca 16. számú háznál folyt le. A ravatalon sok, sok koszorú volt, köztük az elhunyt öreg barátainak koszorúi is.

A temetés három órakor kezdődött.

A 83 évet élt derék uriaszony a Kossuth utcai temetőben aluszsa örök álmát.

*

A debreceni zenede ősz, öreg tanárát, a magyar zenetudomány dicső bajnokát helyezték örök nyugalomra tegnapi délután.

Emmerth Antal zeneszerző és zongoraművész, kinek nem egy eredeti művét ismeri a muzsikus világ, pénteken hunyta örök álmára szemét.

A Batthyányi utca 5. számú háznál délután 4 órakor volt a halott beszentezése és a temetés, mit dr. Wolafka Nándor püspök végzett Nyári és Ruzska római kath. lelkészek segédletével.

A gyászolók között foglaltak helyet zenedék tanárai, kik a ravatalra koszorút is helyeztek.

A nagy zenészt a római kath. temetőbe temették.

Ma délelőtt 9 kor engesztelő szent mise lesz Emmerth Antal emlékére a római kath. plébánia templomban.

* **Germanizálás a Hajduságban.** Keck Endre a b. újvárosi u. n. német ref. egyház új papja német prédikációval köszöntött be és megbotránkozott, hogy az iskolában nem németül tanítanak. Ajánljuk az illetékes körök figyelmébe a megtévelyedett pástort.

* **Tűzoltó gyakorlat.** Tegnap délután 3 órakor az Árpád téren Publig Ernő h. főparancsnok vezetése alatt tűzoltó gyakorlat volt. A tűzoltók az Árpád tér köze pénz levő csicsogó csárda épületén végezték gyakorlatukat, melyek d. u. 5 órakor értek véget.

* **Szabómunkások gyűlése.** A helybéli szabómunkások és munkások tegnapi délután 3 órakor a Korona vendéglőben gyűlést tartottak, melyen Kolesin Lajos volt az elnök, Pompaleh Ferenc pedig a jegyző. A gyűlésen Szabó Endre és Gál István szövegezték fel, mindketten a vasárnapi munkaszünetről beszéltek. Elhatározták a gyűlés, hogy ezután vasárnaponként maguk a munkások fogják bejárni a szabóműhelyeket és a munkaszünet megszegőket a hatóságnál feljelentik. A gyűlésen a rendőrséget Nagy Imre biztos képviselte.

* **Ne bántsa már Málicsikát.** Érdekes és kedves jelenet játszódott le a nézőtérre tegnapi délután a színházban. Az egyik középpályában ugyanis egy úri mama ült a kis leányaival. A színpadon pedig az *Ejjel az erdőn* darabnak az a jelenete játszódott, mikor Marci erővel megcsókolni akarja az al Málicsit, (R. Réthy Laura asszonyt) a ki szerepéhez híven minden erejével tiltakozik. Hogy pedig

milyen hü volt a jelenet, hát azt a legjobban igazolja az a derűs eset, hogy a kis úri leánya teljes rokonszenvével kelt védelmére a kedélyes ostromállapot alatt lévő bájos al Málicsinak lekiáltván a páholyból a színpadra Marci legényhez a közönség óriási derűsége között:

— Ne bántsa már Málicsikát!

Hanem aztán erre a művésznő se tudta ám elfojtani szívből fakadt egy röpke jóízű, amolyan a színpadon is megengedhető mosolygó nevetését. Hát biz ez a legnagyobb siker ám!

* **Rövidhírek.** — *Golyófogó páncél.* Rómában Bénédicti Ernesto egy páncélt mutatott be, amely ámbár csak 3 mm. vastag, a reálított golyó nem tud rajta át hatolni. Érdekes, hogy a páncél szurásnak és vágásnak nem áll ellen. — *Az ecsedi lópusztulása.* Közel 100.000 hold terület pusztult el részben és pusztul még jelenleg is. Egy 60 házból álló tanya 1000 hold tengeri termés is elpusztult, sőt már emberi élet is esett áldozatul az égésnek.

* **A színházról jövő közönség nagy meglepetésére a Kossuth-utca sötét boltosorai között éjjente egy fényesen kivilágított, úri emberekkel telt üzletet láthat, mely már külsejénél fogva is elárulja, hogy tulajdonosa olyan ember, aki teljes tudatával bír Debrecen város igényeiről és üzletét ennek megfelelően rendezze be.**

Azt hisszük, mindenki tisztában van azzal, hogy e sorokban városunk egyik általános örömmel fogadott újdonságáról, a napokban megnyitott Bodegáról van szó.

Hiszen a társaságban ma erről igazán sokat is beszélnek és — ami természetes is — sőt mindenki a legnagyobb elismerés hangján adózik is ennek a szükségét pótló ujjításnak.

Az igazat megvallva csak ugyan időszerű is volt már ez városunkban.

Debrecen közel 80.000 lakosával az ország egyik legnagyobb városa és minden kelléke megvan ahhoz, hogy a vidéki városok között vezető szerepet vegyen.

És mégis lépten nyomon azt látjuk, látjuk, hogy az aránytalanul kisebb vidéki városok igen sok tekintetben, különösen a nagyvárosiasság külső képét véve számba, rendszeres megelőznek vagy túlhaladnak bennünket.

Csak a szóban forgó Bodegáról tesszünk ezuttal említést: Nagyváradon, Kassán, M.-Szigeteni Kolozsváron, Nagy Szebenben és még igen sok helyen már rég vannak ily üzletek, hol szolidan, minden nagyobb költségek, tivornyázás vagy az arra nyíló alkalmak teljes kizárásával nappal vagy éjjel is olcsó pénzértétkezni és az időt kellemesen eltölteni lehet és nem szükséges az embereknek az éjjeli kávéházakban egészségüket és pénzüket otthagyniok.

Az ily éjjeli üzleteknek a fiatalság erkölcsére való jó hatásáról azt hiszük nem is szükséges bővebben szólni, hiszen azzal mindenki tisztában lehet, hogy csak előnye a fiatalságnak az olyan étkezéshely, hol olcsón, dobzódás nélkül étkezhet.

* **Sok pénz takarítható meg, ha kölcsönügye a legolcsóbb helyen eszközöltetett ki.** Rácz Béla bankirodája 26 pénzintézetrel van összekötöttesben, a szükséges iratokat is beszerezi és megbízóinak kölcsönét a legolcsóbb banknál eszközli ki. Bővebbet v. bélyeg ellenében levél-

ben is bárkinek. Iroda: Debrecen, Csapó-utca 12.

x **Férfi és női kalapok** készítését, valamint átalakítását a legjobb kivitelben végzi Békés Lajos kalapos-műhelye, Piac utca 44. az udvarban.

Kaiser Salamon Debrecen, Hatvan-utca 2. szám. Részletfizetésre minden áremelés nélkül, évi lakással bíró hitelképes családoknak, úri, női divatárak, fehérneműek, férfi, fiú és leányruhák, tükör és képek raktára.

* **Legmodernebb írógépem van.** Ügyvédi vagy kereskedői irodákba ajánlom! Cím: Írógép, Posta restante Helyben.

Az *Arany Bika kávéházában* ma este *Rácz Károly zenekar* játszik.

S Z I N H Á Z.

Műsor.

Okt. 12. hétfőn *A két Bantzau*, színmű. **A.**

Okt. 13. kedden *A mama*, vígjáték. **B.**

Okt. 14. szerdán *A madarász*, daljáték. **C.**

Okt. 15. csütörtökön *A drótos ló*, daljáték, ötödösor. **A.**

Okt. 16. pénteken *Ejjeli menedékhely* jelenek a mélységből, másodsor. **B.**

Okt. 17. szombaton *Ejjeli menedékhely*, harmadsor. **C.**

Okt. 18. vasárnap, délután *A titok*, vígjáték este *Cazanova* daljáték. Először.

Két előadás.

Tegnap délután 3 órakor zsufolt ház előtt került színpadra *Ejjel az erdőn* Rákosi Jenő 3 felvonásos, dalos népszínműve. A gördülékeny előadásban a közönség igen jól mulatott. A szereplők közül R. Réthy Laura asszony kitűnő hangulatban és pompás, üde játékával tegnapi délután népszínműben ragyogtatta ismert, fényes művészetét s elragadóan szép énekművészetét: mellette újból különösen kivált pompás alakításával *Faragó Odön*; míg megjelenésében is félszegen jelent meg a színen, mint afféle urhatnám falusi kisasszony — Krémerné Lili, ami bizony nagy hiba, mert a játék sikerének egyik fő alapja a külső alakításának — eltalálása. Az pedig nála tegnapi épséggel nem sikerült. Szerepüknek igyekezettel feleltek meg Ebergényiné, Mezei, Szilágyi és Iványi, ellenben karzati hatást kereső tulzás volt Virágháti dadogó rektorának alakítása, mert természetellenes, minthogy ilyen gerenda vastagságú természetű hibában leledző rektort még Bugacról is elesapnak. Végül Krémerné Jenő is inkább maskarát, mint az élet valószínű alakját mutogatta Májás Gábrisával a színpadon.

*

Este telt ház előtt Gorkij Maxim a világhírű orosz író *Ejjeli menedékhely* játékozta először színházunkban. A nagy szabású 4 felvonásos drámát a szerző *jelenetek a mélységből* címmel nevezi. E darabban nem a könyvből szerzett eleméletek, de az életben átélt tapasztalásain fel nevedett és isteni sugalommal megáldott bölcselő, irányít és oktat bennünket a züllésben tetregő emberek útján az elvont szépre, jóra és nemesre és társadalom erkölcsre. S a helyzet e megkapó képe, mikor rongyos alakok, züllött lények hirdetik a színpadról az emberi fenségést a nézőtér jól ruházott és társadalmi tisztaságú helyzettel bíróknak, de a

kik a fenségesnek gondolat világában sokban jóval alul élnek, valami csodásan megrázó, nagyhatású.

De végig vonul e hatalmas darabban az oktatás célzatán kívül, az ösztönzés az emberi humanitás társadalmi ápolására s ostromozása a társadalom legszörnyűbb erőszakának, mely szerint nem elégszik meg a bűnmegvezetéssel, de a megbűnhődött bűnöst még a megvezetés után is jogtalanul megbélyegzi. Nem javít, csak sújt; nem emel csak buktat; nem nyit tért és nem egyenget utat a megjavultnak s nem ismeri a bűnből, a jobbulásba való megújulásnak nemcsak társadalmi szükségét, de jogát is, csak egyet és kérelhetetlent ismer: mindezen törekvéseknek gátja vétését s a társadalmi kirekesztést csupán.

— Fiam, mondja az alkoholista színesnek Luka a zarándok, mindent megtehet az ember, ha erősen akarja. Te is meggyógyulhatsz s ujéletet kezdhetsz, de csak egyéni akarattal. Mert a társadalom még odáig nem jutott, hogy e részben segedelmedre legyen s mentésedre jöjjön, mit annak az egyetemesnek egyik egyéneért ki e földön a testi és szellemi munkával mindent megalkot s kinek gyűjtő neve — ember.

Élő lényeket látnak még csak, de embert még nem; élő lényeket kik közül némelye fön lebeg és hazudik, vagy lent és szintén hazudik hogy megélhesen. De a legkevesebbje az ki önjerejéből él s annyival meg is elégszik, mint a menyit megszerez; és aki így aztán szabad is és ember is, s nincs szüksége reá, hogy hazudjék, — hogy ezzel megélni tudjon.

E nagyszabású darab tegnap esti előadásán, annak méltó érvényesüléseért, szinte versenyezve és teljes igyekezettel játszottak színrészeink, ami sikerült is

nekik. Az előadás igen jó volt, de meg tartalma is olyan magvas, hogy a színre hozás apró-cseprő hibái igazán mintegy önkénytelenül el is mosódnak, sőt azt szívesen el is engedjük.

A szereplők közül Jeszenszkiné Irén, Menszáros Margit, Hahnel Aranka, Arday Ida, Klenovits György, Krémer Jenő, Krasznai Ernő, Karacs Imre, Szi lágyi Aladár, Pataki Béla, Gönczi Gyula mindannyian — ki kisebb, ki nagyobb mértékben, — de nagyon elfogadható, élvezhető előadást mutattak be. Szerepüket tudták s így az előadás szép és gördülékeny volt. A rendezés pedig szintegy jó, maga a darab pedig igazán megérdemli a többszöri s igyekezettel párosult előadást de, főleg művelt közönségünkől annak megtekintését. Hiszen olyan igazán kevés értékes dolog kerül manapság színre s ha meg színre kerül, bizony bizony olyan nagyon bántó az a jó izlésű szemnek, mikor a páholyokat üresnek s a karzatot meg véletlenül megteltnék kell látnia.

F. Z.

VAROSI SZÍNHÁZ.

Okt. 12-én hétfőn, bérlet (A)

A Rantzauk.

Színmű 4 felv. Írták Erkman és Chatri

SZEMÉLYEK:

Rantzau Jean
Rantzau Jaques
Florence
George
Lebel főerdész
Luise
Marie Atne
Juliette
Nanette anyó

Csiky László
Sebestyén Géza
Faragó Odön
Klenovits György
Mezei Andor
Menszáros Margit
Ebergényiné
Székely Irén
Havasi Szidi

Uj tűzifa raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **gyermek-menház mellett, a lóvasut telepén** új tűzifa raktárt rendeztem be, a hol állandóan a legjobb minőségű tűzifát árusítok.

■ ■ A pontos ölelésért ■ ■
■ ■ felelősséget vállalok. ■ ■

Ugyanott vágott tűzifa is minden időben jutányosan kapható.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, tisztelettel

Özv. Pollák Edéné.

Uj bodega.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy

Első debreceni bodega

cimmal Kossuth-utca 6. szám alatt, közvetlenül a színház mellett, új bodegát nyitottam, a melyet költséget nem kimélve fényesen rendeztem be.

Uj üzletemben egész napon át, színház után és éjjel is mindég **hideg felvágottak, csemegék, különféle italok pontos kiszolgálás és mérsékelt árak mellett** állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Szíves pártfogást kér:

A tulajdonos.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúvíz.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légcső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységénél, köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai, — Kontsek Gézánál, minden gyógyszerárban, drogueriában és füszerkereskedésben.

Kutkezelőség: **BRANDÓ.**

A magyar kir. helygy. Miniszter nr 36690/1902-számú rendelkezéssel a **Málnási Mária Forrás** számára a **gyógyforrás** elnevezést engedélyezte.

A külföldi **Sellers, Gleichenberg, Emsl** drágább vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. — Tiszán, felényi borral, tejjel összeöntve iható.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.